

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра психології, педагогіки та філології

Силабус
навчальної дисципліни

«ПСИХОЛОГІЯ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА»

Галузь знань — 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність — 053 Психологія

Освітньо-професійна програма — Кризова психологія

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Харків - 2024

Силабус склав:

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та філології Приходько Дмитро Петрович

Мова навчання: українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри психології, педагогіки та філології,
Протокол № 1 від «23» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри психології, педагогіки та філології,

д.психол.н., професор

Анастасія БОЛЬШАКОВА

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

Голова ради факультету

Наталя КОРЖИК

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва курсу	<i>Психологія культури та мистецтва</i>
Викладач	<i>ПРИХОДЬКО Дмитро Петрович</i>
Профіль викладача	https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/naukometr/profile/p/ryhodko11.pdf
Контактний телефон та емейл	+380 661103703 d.petrovich7971@gmail.com
Інформація про консультації	онлайн-консультації – час за узгодженням здобувача вищої освіти та викладача
Логіка вивчення курсу	<p>Пререквізити. Теоретичною базою вивчення дисципліни є загальні та професійні компетентності та результати навчання, набуті на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Викладання дисципліни здійснюється у тісному зв'язку зі змістом дисциплін «Психологія кризи», «Основи нейропсихології травми», «Психологія травматичного стресу», «Перша психологічна допомога в кризових ситуаціях в соціокультурній сфері».</p> <p>Постреквізити. Здобутий здобувачами у ході вивчення навчальної дисципліни фрагмент професійного досвіду у вигляді загальних та професійних компетентностей, системи знань, умінь, норм і цінностей є теоретичним та практичним підґрунтям вивчення усього подальшого циклу обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів професійної і практичної підготовки, проходження практики та виконання кваліфікаційної роботи.</p>

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна «*Психологія культури та мистецтва*» націлена на підготовку другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія. «Психологія культури та мистецтва» навчальна дисципліна, яка в контексті сучасних досягнень психологічної науки створює початкову базу теоретичної та практичної професійної підготовки магістрів психології. Дисципліна покликана допомогти здобувачеві опанувати знання, вміння та навички з розробки і впровадження програм психологічних інтервенцій, супроводу, просвітницьких матеріалів та освітніх програм. Вивчення курсу повинно сприяти майбутнім фахівцям самостійно обирати та використовувати засоби культури та мистецтва у просвітницькій, психопрофілактичній діяльності та наданні психологічної допомоги різним верствам населення у кризових умовах життя.

3. МЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Мета вивчення дисципліни – забезпечення набуття здобувачами ключових фахових компетентностей з теоретичних знань та практичних навичок у галузі психології культури та мистецтва щодо надання психологічної допомоги та консультативної роботи з людьми в кризових станах.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
ПР13. Розробляти та реалізовувати програми психологічного супроводу різних категорій населення у кризових умовах життєдіяльності.
ПР14. Розробляти та реалізовувати психопрофілактичні та психокорекційні (індивідуальні та групові) програми засобами культури та мистецтва.
ПР15. Використовувати засоби культури та мистецтва у процесі надання психологічної

допомоги у кризових умовах.

ПР16. Планувати, організовувати та проводити масові соціокультурні заходи просвітницького та психопрофілактичного характеру (арт-терапевтичні форуми, фестивалі, майстер-класи).

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Загальні компетентності

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК11. Здатність аналізувати соціокультурні процеси та явища з точки зору їх впливу на психічне благополуччя людини, зокрема у кризових умовах.

СК13. Здатність використовувати засоби культури та мистецтва у просвітницькій, психопрофілактичній діяльності та наданні психологічної допомоги різним верствам населення у кризових умовах життя.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	<i>Обов'язкова освітня компонента Освітня компонента професійної і практичної підготовки</i>
Формат курсу	<i>Денна форма навчання, – 1 семестр Заочна форма навчання – 1 семестр</i>
Обсяг курсу	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 <i>Аудиторних</i> Денна форма навчання – 30 Заочна форма навчання – 8 <i>Самостійної роботи здобувача</i> Денна форма – 60 Заочна форма – 82
Технічне і програмне забезпечення	<i>мультимедійний комплекс, ПК/ноутбук, корпоративний сервіс для дистанційного навчання Google Workspace for Education</i>
Форми та види навчальних занять; методи, засоби, технології навчання	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи Види: лекційні та семінарські заняття Методи: Проблемний виклад, пояснювально-ілюстративний (візуальний супровід – демонстрація ілюстрацій, відео та аудіофрагментів), частково-пошуковий (пошук та аналіз джерел, фахової літератури, відео та аудіоматеріалів з відповідної теми тощо); проєктно-орієнтований – підготовка повідомлення/доповіді (презентації) з відповідними посиланнями на використані джерела та літературу, Інтернет-ресурси Для самостійної роботи використовується також дослідницький метод: підготовка доповіді з презентацією; створення опитувальників, есе та ін. до відповідних тем; пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою навчальної дисципліни.

	<p>У процесі підготовки фахівців застосовується також комбінування традиційних інформативних і нових соціально-психологічних методів – дискусійних методів, ігрових методів (рольові ігри), методи активного навчання (аналіз конкретних ситуацій, розв’язання проблемних задач, інтерактивні методи, технологія «мозкового штурму» тощо.</p> <p>Засоби: Слово викладача, підручники та посібники, аудіовізуальні засоби, інтерактивні дошки, мультимедійні проєктори, інтерактивні презентації, метафоричні асоціативні карти, пісочниця для пісочної терапії з колекцією мініатюр.</p> <p>Технології: інформаційні технології, технології дистанційного навчання, технології ситуаційного навчання, технології дослідницького (евристичного) навчання, імітаційно-моделюючі технології навчання, ігрові технології, технології самоосвіти.</p>
Поточний контроль	<p>виконання завдань до лекційного матеріалу; відповідь під час семінару; виконання практичного завдання; підготовка та презентація майстер-класу; участь у діловій (моделюючій / психологічній грі); виконання вправи; усне опитування; письмове опитування; есе-рефлексія; підготовка та виступ з рефератом; підготовка та виступ з презентацією; участь у колективному проєкті; виконання індивідуального проєкту, зарахування результатів неформальної освіти.</p>
Підсумковий контроль	залік
Політика курсу	<p><i>Обов’язковими умовами опанування навчальної дисципліни «Психологія культури та мистецтва» є:</i></p> <p>Політика виставлення оцінок: кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених здобувачам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу здобувача.</p> <p>Політика академічної поведінки та доброчесності (плагіат, поведінка в аудиторії): конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем, необхідно бути взаємно толерантним, поважати думку іншого. Дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf).</p> <p>Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході семінарських занять, контрольних роботах, на іспиті.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html).</p> <p>Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність; робота в аудиторії з відключеними мобільними телефонами.</p> <p>Можливість перезарахування результатів неформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у Харківській державній академії культури (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf)</p>

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем (або блоків)	Разом годин	Денна форма			Заочна форма		
		лекцій-ні	семінар-ські	сам. робота	лекцій-ні	семінар-ські	сам. робота
Розділ 1. Психологія культури							
Тема 1. Вступ до психологічної культури. 1. Історія становлення та предмет психології культури. 2. Місце психології культури в системі психологічного знання. 3. Міждисциплінарні зв'язки й структура психології культури.	9	2		7	2	1	6
Тема 2. Історична психологія як наука. 1. Історія становлення, предмет, принципи й завдання історичної психології. 2. Методи історичної психології. 3. Історична психологія про обожнення і духовність.	9	2	2	5			9
Тема 3. Етнічна психологія як галузь психологічного знання. 1. Історія становлення, предмет і завдання етнічної психології. 2. Етнос і етногенез: суть і розвиток. 3. Етнічна психологія про засновників суперетносів. 4. Етнічна свідомість, етноцентризм, психічний склад і традиція. 5. Етнічна психологія та уявлення прадавніх українців про своє походження.	9	2		7			9
Тема 4. Кроскультурна психологія як наука. 1. Історія становлення, предмет і завдання кроскультурної психології. 2. Психологічний вимір культур. 3. Культура і особистість. 4. Культура і спілкування. 5. Символи духовної культури України.	9	2	2	5	2		7

Тема 5. Психологія культурної взаємодії. 1. Психологія міграцій і акультурації. 2. Культура, пізнання і освіта. 3. Культура, здоров'я і довголіття. 4. Культура, мова і творчість.	9	2		7			9
Розділ 2. Психологія мистецтва							
Тема 6. Психологія мистецтва як галузь наукових досліджень. 1. Об'єкт, предмет, основні поняття та проблеми психології мистецтва. 2. Історія становлення та розвитку психології мистецтва на Заході. 3. Розвиток психології мистецтва у вітчизняній науці.	9	2	2	5	2	1	6
Тема 7. Сприймання і розуміння художнього образу. 1. Загальне поняття про художній образ. 2. Закономірності сприйняття художнього образу. 3. Естетична свідомість і художнє мислення. 4. Механізми і фактори психологічного впливу мистецтва на особистість.	9	2		7			9
Тема 8. Психологія творчої особистості. 1. Загальна характеристика творчої діяльності. Художня діяльність як вид творчості. 2. Творча особистість та її психологічні особливості. Творче мислення. Творча самоактуалізація. 3. Вплив психопатології на творчі процеси.	9	2	2	5			9
Тема 9. Соціальна психологія мистецтва. Практичні аспекти психології мистецтва. 1. Культура і мистецтво. 2. Теорія художньої комунікації.	9	2		7			9

3. Мистецтво та соціалізація особистості. 4. Поняття про арт-терапію та історія її становлення. 5. Форми і методи арт-терапевтичної роботи.							
Тема 10. Психологічні аспекти візуальних і невізуальних видів мистецтва. 1. Психологія образотворчого мистецтва. 2. Психологічні аспекти театрального і кіномистецтва. 3. Психологічні аспекти архітектури. 4. Музична психологія як галузь психології мистецтва. 5. Психологічні аспекти художньої літератури.	9	2	2	5			9
Усього	90	20	10	60	6	2	82

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Виконання завдань до лекційного матеріалу – 0-4 балів;

Розподіл балів за методами поточного контролю:

- відповідь під час семінару – 1-4;
- виконання практичного завдання – 1-3;
- підготовка та презентація майстер-класу – 1-4;
- участь у діловій (моделюючій / психологічній грі) – 1-2;
- виконання вправи – 1-2;
- усне опитування – 1-3;
- письмове опитування – 1-3;
- есе-рефлексія – 1-4;
- підготовка та виступ з рефератом – 1-3;
- підготовка та виступ з презентацією – 1-3;
- участь у колективному проєкті – 1-2;
- виконання індивідуального проєкту – 1-4;
- зарахування результатів неформальної освіти – за рішенням кафедри на основі заяви здобувача та наданих даних (до 10% загальної кількості балів, відведених на поточний контроль).

У якості теми реферату чи презентації рекомендовано самостійно обирати проблему, яка відповідає змісту тематичного плану, але не входить до переліку питань, які розглядаються на лекції (семінарі).

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю – 60 балів.

Підсумковий контроль – 40 балів.

Підсумковий контроль: залік (40 балів).

31-40 бал

Повністю розкрито зміст теоретичних питань. При відповіді використано термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також здобувач демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних дисциплін і курсів. При відповіді на додаткові питання помітне вміння розвивати систему теоретичних знань на основі самостійної роботи.

21-31 балів

При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу здобувач показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді допускається два-три недоліки або не більше однієї помилки. Здобувач упевнено відповідає на додаткові питання, що стосуються основних положень усього досліджуваного курсу відповідно до програми.

11-20 балів

При відповіді на питання теорії виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, схематично, без логічного взаємозв'язку. При відповіді на додаткові питання, що стосуються найважливіших і основних понять і фактів навчальної програми, є утруднення у використанні термінології предметної області. При відповіді здобувач не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.

0-10 балів

Відповідь здобувача демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання практично відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою аналізу.

Усього (можлива кількість балів, набраних за дисципліну): 100 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточна успішність										Залік	Усього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

(денна форма)

№ з/п	Назва	Хід виконання роботи (питання, які будуть розглянуті на занятті)	Рекомендована література для підготовки (повний бібліографічний опис або за нумерацією відповідно до розділу 13)	Кількість балів, які може отримати здобувач
1	Вступ до психологічної культури.	Мета: Ознайомити здобувачів з основними поняттями психології культури. З'ясувати історію	1 – 6, 12, 15, 16	6

	Історична психологія як наука.	<p>становлення, предмет, принципи, методи й завдання історичної психології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення та предмет психології культури. 2. Місце психології культури в системі психологічного знання. 3. Міждисциплінарні зв'язки й структура психології культури. 4. Історія становлення, предмет, принципи й завдання історичної психології. 5. Методи історичної психології. 6. Історична психологія про обожнення і духовність. 		
2	Етнічна психологія як галузь психологічного знання. Кроскультурна психологія як наука.	<p>Мета: Ознайомити здобувачів з історією становлення, предметом і завданням етнічної психології. З'ясувати історію становлення, предмет і завдання кроскультурної психології.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення, предмет і завдання етнічної психології. 2. Етнос і етногенез: суть і розвиток. 3. Етнічна психологія про засновників суперетносів. 4. Етнічна свідомість, етноцентризм, психічний склад і традиція. 5. Етнічна психологія та уявлення прадавніх українців про своє походження. 6. Історія становлення, предмет і завдання кроскультурної психології. 7. Психологічний вимір культур. 8. Культура і особистість. 9. Культура і спілкування. 10. Символи духовної культури України. 	1 – 6,, 14, 16, 17, 25, 26	6
3	Психологія культурної взаємодії. Психологія мистецтва як галузь наукових досліджень.	<p>Мета: Ознайомити здобувачів з особливостями психології культурної взаємодії. З'ясувати об'єкт, предмет, основні поняття та проблеми психології мистецтва.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія міграцій і акультурації. 2. Культура, пізнання і освіта. 3. Культура, здоров'я і довголіття. 4. Культура, мова і творчість. 	1 – 6, 7 – 10, 20	6

		<p>5. Об'єкт, предмет, основні поняття та проблеми психології мистецтва.</p> <p>6. Історія становлення та розвитку психології мистецтва на Заході.</p> <p>7. Розвиток психології мистецтва у вітчизняній науці.</p>		
4	<p>Сприймання і розуміння художнього образу.</p> <p>Психологія творчої особистості.</p>	<p>Мета: Ознайомити здобувачів з особливостями сприймання і розуміння художнього образу. З'ясувати психологічні особливості творчої особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальне поняття про художній образ. 2. Закономірності сприйняття художнього образу. 3. Естетична свідомість і художнє мислення. 4. Механізми і фактори психологічного впливу мистецтва на особистість. 5. Загальна характеристика творчої діяльності. 6. Художня діяльність як вид творчості. 7. Творча особистість та її психологічні особливості. 8. Творче мислення та самоактуалізація. 9. Вплив психопатології на творчі процеси. 	7 – 10, 18, 19	6
5	<p>Соціальна психологія мистецтва.</p> <p>Практичні аспекти психології мистецтва.</p> <p>Психологічні аспекти візуальних і невізуальних видів мистецтва.</p>	<p>Мета: Ознайомити здобувачів з особливостями соціальної психології мистецтва, та її практичними аспектами. З'ясувати психологічні аспекти візуальних і невізуальних видів мистецтва.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура і мистецтво. 2. Теорія художньої комунікації. 3. Мистецтво та соціалізація особистості. 4. Поняття про арт-терапію та історія її становлення. 5. Форми і методи арт-терапевтичної роботи. 6. Психологія образотворчого мистецтва. 7. Психологічні аспекти театрального і кіномистецтва. 8. Психологічні аспекти архітектури. 	4, 7 – 10, 12, 15, 16, 18, 19, 21	6

		9. Музична психологія як галузь психології мистецтва. 10. Психологічні аспекти художньої літератури.		
Усього:				30

(заочна форма)

<i>№ з/п</i>	Назва	Хід виконання роботи (питання, які будуть розглянуті на занятті)	Рекомендована література для підготовки (повний бібліографічний опис або за нумерацією відповідно до розділу 13)	Кількість балів, які може отримати здобувач
1	Вступ до психологічної культури. Психологія мистецтва як галузь наукових досліджень.	<p>Мета: Ознайомити здобувачів з основними поняттями психологічної культури. З'ясувати основні поняття та проблеми психології мистецтва.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце психології культури в системі психологічного знання. 2. Історична психологія як наука. 3. Етнічна психологія як галузь психологічного знання. 4. Кроскультурна психологія як наука. 5. Психологія культурної взаємодії. 6. Психологія мистецтва як галузь наукових досліджень. 7. Сприймання і розуміння художнього образу. 8. Психологія творчої особистості. 9. Соціальна психологія мистецтва. Практичні аспекти психології мистецтва. 10. Психологічні аспекти візуальних і невізуальних видів мистецтва. 	1 – 6, 7 – 10, 12, 15, 16, 19 – 21	12
Усього:				12

1. ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Вступ до психологічної культури.

1. Історія становлення та предмет психології культури.
2. Місце психології культури в системі психологічного знання.
3. Міждисциплінарні зв'язки й структура психології культури.

2. Історична психологія як наука.

1. Історія становлення, предмет, принципи й завдання історичної психології.
2. Методи історичної психології.
3. Історична психологія про обоження і духовність.

3. Етнічна психологія як галузь психологічного знання.

1. Історія становлення, предмет і завдання етнічної психології.
2. Етнос і етногенез: суть і розвиток.
3. Етнічна психологія про засновників суперетносів.
4. Етнічна свідомість, етноцентризм, психічний склад і традиція.
5. Етнічна психологія та уявлення прадавніх українців про своє походження.

4. Кроскультурна психологія як наука.

1. Історія становлення, предмет і завдання кроскультурної психології.
2. Психологічний вимір культур.
3. Культура і особистість.
4. Культура і спілкування.
5. Символи духовної культури України.

5. Психологія культурної взаємодії.

1. Психологія міграцій і акультурації.
2. Культура, пізнання і освіта.
3. Культура, здоров'я і довголіття.
4. Культура, мова і творчість.

6. Психологія мистецтва як галузь наукових досліджень.

1. Об'єкт, предмет, основні поняття та проблеми психології мистецтва.
2. Історія становлення та розвитку психології мистецтва на Заході.
3. Розвиток психології мистецтва у вітчизняній науці.

7. Сприймання і розуміння художнього образу.

1. Загальне поняття про художній образ.
2. Закономірності сприйняття художнього образу.
3. Естетична свідомість і художнє мислення.
4. Механізми і фактори психологічного впливу мистецтва на особистість.

8. Психологія творчої особистості.

1. Загальна характеристика творчої діяльності.
2. Художня діяльність як вид творчості.
3. Творча особистість та її психологічні особливості.
4. Творче мислення. Творча самоактуалізація.
5. Вплив психопатології на творчі процеси.

9. Соціальна психологія мистецтва. Практичні аспекти психології мистецтва.

1. Культура і мистецтво.
2. Теорія художньої комунікації.
3. Мистецтво та соціалізація особистості.
4. Поняття про арт-терапію та історія її становлення.
5. Форми і методи арт-терапевтичної роботи.

10. Психологічні аспекти візуальних і невізуальних видів мистецтва.

1. Психологія образотворчого мистецтва.
2. Психологічні аспекти театрального і кіномистецтва.
3. Психологічні аспекти архітектури.
4. Музична психологія як галузь психології мистецтва.
5. Психологічні аспекти художньої літератури.

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ (ЗАЛІК)

1. Історія становлення та предмет психології культури.
2. Місце психології культури в системі психологічного знання.
3. Міждисциплінарні зв'язки й структура психології культури.
4. Історія становлення, предмет, принципи й завдання історичної психології.
5. Методи історичної психології.
6. Історична психологія про обоження і духовність.
7. Історія становлення, предмет і завдання етнічної психології.
8. Етнос і етногенез: суть і розвиток.
9. Етнічна психологія про засновників суперетносів.
10. Етнічна свідомість, етноцентризм, психічний склад і традиція.
11. Етнічна психологія та уявлення прадавніх українців про своє походження.
12. Історія становлення, предмет і завдання кроскультурної психології.
13. Психологічний вимір культур.
14. Культура і особистість.
15. Культура і спілкування.
16. Символи духовної культури України.
17. Психологія міграцій і акультурації.
18. Культура, пізнання і освіта.
19. Культура, здоров'я і довголіття.
20. Культура, мова і творчість.
21. Об'єкт, предмет, основні поняття та проблеми психології мистецтва.
22. Історія становлення та розвитку психології мистецтва на Заході.
23. Розвиток психології мистецтва у вітчизняній науці.
24. Загальне поняття про художній образ.
25. Закономірності сприйняття художнього образу.
26. Естетична свідомість і художнє мислення.
27. Механізми і фактори психологічного впливу мистецтва на особистість.
28. Загальна характеристика творчої діяльності.
29. Художня діяльність як вид творчості.
30. Творча особистість та її психологічні особливості.
31. Творче мислення. Творча самоактуалізація.
32. Вплив психопатології на творчі процеси.
33. Культура і мистецтво.
34. Теорія художньої комунікації.
35. Мистецтво та соціалізація особистості.
36. Поняття про арт-терапію та історія її становлення.
37. Форми і методи арт-терапевтичної роботи.
38. Психологія образотворчого мистецтва.
39. Психологічні аспекти театрального і кіномистецтва.
40. Психологічні аспекти архітектури.
41. Музична психологія як галузь психології мистецтва.
42. Психологічні аспекти художньої літератури.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Обов'язкова:

1. Кузнецова Т. В. Психологія культури : (Психол. філос. аналіз): Курс лекцій. – К. : МАУП, 2005. – 152 с.
2. Львовичкіна А. М. Етнопсихологія. – К., 2002.
3. Белявський І. Г. Історична психологія. – Одеса, 1991.

4. Данилюк І. Культура і психологія: точки взаємозв'язку // Соціальна психологія. – 2006. – №6 (20). – С.60-67.
5. Етнопсихологія/ Укладачі Ольховецький С.М. Ольховецький В.С. – Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", – 2019. – 155 с.
6. Міжкультурні відносини: Навчальний посібник / М.С. Воронина. - К.: Видавн.дім «КМАcademia», 2009. – 345с.
7. Дроздова М.А. Психологія мистецтва: навчальний посібник для студентів. – Ніжин: Аспект-Поліграф, 2006 – 104 с.
8. Виготський Л.С. Психологія мистецтва. – Львів., 1998.
9. Етика і культура професійної діяльності / Е. Арішина. – Б. : Веста, 2012.
10. Психологія духовного розвитку особистості : монографія / Е. О. Помиткін. – К. : Наш час, 2007. – 280 с.

Додаткова:

11. Кузнєцова Т. В. Мовленнєвий вимір соціуму // 36. наук. праць МАУП “Соціологічна наука і освіта в Україні”. Вип 2. – К., 2003.
12. Пірен М. Проблеми формування сучасної української еліти // Соціальна психологія. – 2004. – № 2 (4). – С. 38–48.
13. Васильченко О. Методи психосемантики в дослідженні соціальних уявлень // Соціальна психологія. – 2004. – № 2(4). — С. 19–38.
14. Кузнєцова Т. В. Раїна мови. – К., 2002
15. Рибалка В.В. Визначення поняття психологічної культури особистості / Розвиток психологічної культури учнівської молоді в системі неперервної професійної освіти // Навч.-метод. посібник: За ред. В.В.Рибалки. – К., 2005. – С. 8-17.
16. Становських З.Л. Рефлексивна культура особистості професіонала / Розвиток психологічної культури учнівської молоді в системі неперервної професійної освіти // Навч.-метод. посібник: За ред. В.В.Рибалки. – К., 2005.
17. Арішина Е.С. Погоріла Н. Ксенофобія в Україні: статистика взаємної неприязні [Електронний ресурс] / Н. Погоріла. – Режим доступу: [http:// www.dialogs.org.ua](http://www.dialogs.org.ua).
18. Нікітін Б. Міська забудова і наш зір // Київ. – 1999. – № 3–4.
19. Шатагіна О. Психологічні аспекти портретного живопису // Мистецтво та освіта. – 1998. – № 4
20. Васильєва О.С. Нерозгадана таємниця генія // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. - № 4. – С. 35 – 36.
21. Лімборський І. До глибин людської душі: становлення художнього психологізму в українській літературі // Слово і час. – 1997. - № 9.
22. Глибинна психокорекція та упередження психічного вигорання /Яценко Т. С., Іваненко Б., Євтушенко І.– К.: Главник, 2008. – Ч. 1. – С. 21.
23. Воронина М.С. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Іщенко Т. Д. та ін. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник / За ред. Т. Б. Гриценко та ін. – К., 2007.
24. Коваліско Н. Соціальна політика у регулюванні процесів стратифікації в українському трансформаційному суспільстві/ Н. Коваліско// Психологія і суспільство: Український теоретикометодологічний соціогуманітарний часопис. – 2007. – №3. – С.92–97.
25. Кондратьєв П. Я. Теорія конфліктології міжнаціональних відносин [Електронний ресурс] / П. Я. Кондратьєв. – Режим доступу:http://www.naiou.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/n2001_1/kondrat.htm.
26. Чмут Т. К. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник. / Т. К. Чмут, Г. Л. Чайка. – К., 2003.

Інформаційні ресурси Інтернет:

Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>

Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.

Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» — <http://chitalka.info/psy.html>.

Вісник психології і соціальної педагогіки —
<http://psych.kiev.ua/nma-referats/fla-refers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html> —.

БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.

Психологія UA <http://psychologiya.org.ua/>

Студентська бібліотека <http://studentbooks.com.ua/>

Електронна бібліотека КНЕУ http://lib.kneu.edu.ua/ua/e_resours_bibl/elek_bibl_litr/

Всеукраїнська електронна бібліотека <http://youalib.com/>